

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารจัดการศึกษามีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ และความเป็นคนดี หัวใจของการบริหารจัดการศึกษา ได้แก่ การบริหารการศึกษาด้านวิชาการ เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ซึ่งครอบคลุมเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ การทำแผนการสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน การประเมินผลการวัดผล และการนิเทศการสอน การบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ คือ มีความรู้ ความสามารถ ความคิด และความเป็นคนดีได้ จะต้องมีการบริหารงานวิชาการ ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา โดยมีผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารทางด้านวิชาการ การจัดการเรียนรู้ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ และเป็นเป้าหมายสำหรับการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามเป้าหมายหลักสูตร โดยผู้สอนพยายามคัดสรร กระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งพัฒนาทักษะต่างๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย

จากมาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพทางการศึกษา ในมาตรฐานด้านผู้บริหาร มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สื่อการศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้สามารถจัดให้มีได้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา สื่อภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ การศึกษานอกสถานที่ การพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ เป็นการส่งเสริมประสบการณ์ชีวิตเพื่อให้นักเรียนได้เรียนจากแหล่งข้อมูล แหล่งความรู้ที่มีอยู่จริงภายนอกห้องเรียน ดังนั้น การศึกษานอกสถานที่จึงเป็นวิธีการหนึ่งที่เป็นสื่อกลางให้นักเรียนได้เรียนจากของจริง สื่อการศึกษานอกห้องเรียน เช่น พิพิธภัณฑ์ อุทยาน วัด สวนสัตว์ ศูนย์อนุรักษ์ต่างๆ เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545: 1) ได้สรุปถึงการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ นักเรียนจะได้เรียนรู้จากประสบการณ์ จนเป็นผู้ที่คิดเป็นและเกิดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง เป็นการเรียนรู้ที่มีความสุข เพราะได้มีโอกาสเรียนรู้โดยการได้สัมผัสธรรมชาติสังคม ชุมชน และภูมิปัญญา เป็นการสร้างประสบการณ์ตรงต่อการดำรงชีวิต ได้เรียนรู้ได้ค้นพบความรู้ที่นอกหนังสือเรียน และครูได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปกับนักเรียนด้วย เป็นบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีความสุข ในส่วนของผู้บริหารและครูในโรงเรียนสามารถใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้นั้น โดยแหล่งการ

เรียนรู้เป็นแหล่งข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ และประสบการณ์ ที่สนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่เรียนใฝ่รู้ แสวงหาความรู้ และเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และเป็นบุคคล แห่งการเรียนรู้ เป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นให้สถานศึกษาจัดแหล่งการเรียนรู้สนับสนุนให้ผู้เรียนเรียนรู้ ในเรื่อง ความรู้เกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ชาติ สังคมโลก การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น สถานศึกษาจึงต้องตระหนักในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่ ตอบสนองเจตนารมณ์ (พันธ์ประภา พูนสิน. 2554)

แหล่งเรียนรู้นำมาซึ่งการพัฒนาการเรียนรู้ทั้งในเรื่องความคิด ความเข้าใจในคุณค่าและทัศนคติ อย่างกว้างขวาง สามารถเสริมมิติที่เป็นรูปธรรมให้แก่การศึกษา สามารถพัฒนาการเรียนรู้ (Learning) การศึกษา (Education) ขบวนการเรียนรู้และการบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ในแต่ละเรื่อง แหล่งเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน เป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ที่ทำหน้าที่ถ่ายทอด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก เพิ่มพูนทักษะ ประสบการณ์ สร้างสถานการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาศักยภาพในความคิด ได้แก่ การคิดไตร่ตรอง การคิดสร้างสรรค์และการคิดอย่าง มีวิจารณญาณ ตลอดจนสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมให้แก่ผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจ ความคิดรวบยอดได้ง่ายเร็วขึ้น ผู้เรียนมองเห็นสิ่งที่กำลังเรียนรู้ได้อย่างเป็นรูปธรรมและเป็นกระบวนการ เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ สร้างสภาพแวดล้อมและประสบการณ์ การเรียนรู้ที่แปลกใหม่ น่าสนใจทำให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น ส่งเสริมการมีกิจกรรมร่วมกันระหว่าง ผู้เรียน เกื้อหนุนผู้เรียนที่มีความสนใจและความสามารถในการเรียนรู้ที่ต่างกันให้เรียนรู้ได้เท่าเทียมกัน เป็นการบูรณาการสาระการเรียนรู้ต่างๆ ให้เชื่อมโยงกัน เกิดการเรียนรู้วิธีการใช้แหล่งข้อมูลต่างๆ เพื่อการ ค้นคว้าเพิ่มเติม การเรียนรู้ในหลายมิติจากแหล่งเรียนรู้และสื่อที่หลากหลาย เชื่อมโยงที่อยู่ใกล้ตัวของ ผู้เรียนให้เข้ามาสู่การเรียนการสอนของผู้เรียนได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553: 28-30) การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้เป็นกิจกรรมเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเป็นกิจกรรมที่เหมาะสม ต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่ต้องอาศัยครูหลายคนมาช่วยกันออกแบบการเรียนรู้และร่วมกัน จัดกิจกรรม ซึ่งครูผู้สอนควรใช้เทคนิคที่หลากหลายเพื่อสอดแทรกในกิจกรรมการเรียนรู้ทุกครั้ง เพื่อให้ นักเรียนเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและได้ใช้ความสามารถในการเรียนรู้ (ศิริกาญจน์ โกสุมภ์; และ ดารณี คำว้จัน. 2545: 25)

แหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา คือ แหล่งที่มีข้อมูลข่าวสารความรู้ ประสบการณ์ สำหรับนักเรียน ใช้ในการแสวงหาความรู้ ซึ่งอยู่ตามธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น ที่อยู่ห่างออกไปจากที่สถานศึกษา ตั้งอยู่ แหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา ได้แก่ 1) แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติ ตัวอย่างได้แก่ สภาพแวดล้อม ป่า ภูเขา แหล่งน้ำ ทะเล สัตว์ ฯลฯ และ 2) แหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้น ตัวอย่างได้แก่

ชุมชน วิถีชีวิต อาชีพ ภูมิปัญญา ประเพณี วัฒนธรรม สถาบัน โบราณสถาน สถานที่สำคัญ และแหล่งประกอบ การ สถานศึกษาสามารถนำทรัพยากรเหล่านี้มาใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลซึ่งจะต้องมีการบริหารจัดการที่มีผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้กำหนดนโยบาย ทำความเข้าใจ นโยบายตามแผนหลักสูตร ให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดจัดตั้งคณะกรรมการสำรวจแหล่งการเรียนรู้ เพื่อวิเคราะห์ความพร้อมและความเหมาะสมของแหล่งเรียนรู้ สร้างความเข้าใจแก่บุคลากรของโรงเรียน และชุมชน ประชาสัมพันธ์โครงการในการใช้แหล่งเรียนรู้ กำหนดแหล่งเรียนรู้ จนกระทั่งผู้เรียนได้ใช้ แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมและคุ้มค่า เมื่อมีการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้แล้วสามารถนำแหล่งเรียนรู้ มาเป็นประโยชน์ในวิชากลุ่มสาระต่างๆ ได้ทุกๆ กลุ่มสาระ ในแหล่งเรียนรู้ 1 แห่ง สามารถใช้ศึกษาเรียนรู้ ได้หลายกลุ่มสาระวิชาด้วยกัน ตัวอย่างได้แก่ วัดอุโมงค์ จังหวัดเชียงใหม่ สถานที่นี้สามารถเรียนรู้ วิชา ประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เคมี คณิตศาสตร์ วาดเขียน ศิลปะ สังคม วัฒนธรรม ดังนั้น การนำทรัพยากรท่องเที่ยวที่อยู่นอกสถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ สถานศึกษา ต้องมีการจัดการและบริหารเพื่อให้เกิดประโยชน์ในทุกๆ ด้าน โดยสถานศึกษาสามารถใช้ทรัพยากร ท่องเที่ยวมาเป็นแหล่งการเรียนรู้ได้ในทุกกลุ่มสาระวิชา ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ สุขศึกษาและ พลศึกษา การงานอาชีพและเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ สังคม ศาสนา วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ และศิลปะ

ทรัพยากรการท่องเที่ยวอาจปรากฏในลักษณะที่เป็นรูปธรรม อยู่ในลักษณะของพื้นที่ (Area) ที่เรียกว่า แหล่งท่องเที่ยว เช่น สวนสัตว์ดุสิต หรือเมืองจำลอง หรืออาจไม่อยู่ในลักษณะของแหล่ง ท่องเที่ยวก็ได้ เช่น อาหารประจำชาติ การละเล่นพื้นบ้าน หรือวิถีชีวิตชุมชน จากพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 หมวดที่ 1 บททั่วไป ความมุ่งหมาย และหลักการ มาตรา 9 การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลัก ระดม ทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542: 7) ทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นทรัพยากรที่มีอยู่ทั่วประเทศมีประโยชน์ เพื่อสนับสนุนการ เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อทัศนศึกษา เป็นแหล่งข่าวสารข้อมูลที่เด็กจะเรียนรู้ได้จากธรรมชาติ ข้อมูลที่หลากหลายเด็กต้อง ได้รับประสบการณ์จริง ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และเป็นที่ศึกษา เรียนรู้ ด้วยทรัพยากรท่องเที่ยวเองไม่สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ได้ หากไม่มีการจัดระบบการบริหารจัดการ เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ การจัดระบบทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นแหล่งเรียนรู้นั้น ต้องมีวิทยากร มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการมาเรียนรู้ มีเอกสารที่ให้ความรู้แก่ผู้มาเรียนรู้ มีป้ายเขียนบอกเรื่องราวตามจุดที่ ควรเรียนรู้ ป้ายบอกทาง ป้ายแสดงจุดห้ามเข้าและอันตรายมีการประสานงานล่วงหน้า มีการจัด สถานที่อย่างเหมาะสม

การใช้แหล่งท่องเที่ยวเป็นแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา ได้แก่ การพานักเรียนออกไปเรียนรู้ จัดไปดูแลทัศนศึกษาตามแหล่งท่องเที่ยว เช่น ไปเที่ยวธรรมชาติป่าชายเลน นักเรียนจะได้เห็นสัตว์น้ำ ก่อรอย ปลาตีน สัตว์ที่อาศัยในโคลน นก ต้นแสม พืชต่างๆ ที่เกิดขึ้นตามป่าชายเลน การพานักเรียน มาทัศนศึกษาเพื่อให้นักเรียนได้ออกมาเรียนรู้นอกห้องเรียน ให้ได้สัมผัสประสบการณ์จริง เพื่อให้เกิด ความคิดสร้างสรรค์ หากทรัพยากรท่องเที่ยวไม่ได้จัดระบบให้เป็นแหล่งเรียนรู้ สถานศึกษา ครู นักเรียน จะไม่ได้รับความรู้ในการมาศึกษาเท่าที่ควร เพราะไม่มีวิทยากร และขาดข้อมูล หรืออาจเกิดปัญหา การเดินทาง หรืออาจเดินไปในทางที่ทำให้เกิดอันตราย หรือได้รับอันตรายจากสัตว์ที่อาศัยอยู่ เช่น ยุง มด งู หรือได้รับอันตรายจากพืช เนื่องจากครูและนักเรียนไม่รู้จักแหล่งท่องเที่ยวที่นั่นดีพอ และไม่มี เจ้าหน้าที่ของแหล่งท่องเที่ยวนำชม หรือไปถึงแล้วแหล่งท่องเที่ยวปิดปรับปรุง หรือไปแล้วเข้าไม่ได้ เนื่องจากมีผู้มาชมอย่างเนืองแน่น เพราะขาดการประสานงานก่อนเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว ปัญหาของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ขาดการจัดระบบ คือ ทรัพยากรท่องเที่ยวประสบปัญหาขาดแคลน วิทยากรผู้มาให้ความรู้ หรือวิทยากรให้ความรู้ไม่ตรงกับเป้าหมายการเรียนรู้ ไม่มีการพัฒนาวิทยากร ให้มีความรู้ครอบคลุมในแหล่งท่องเที่ยว ไม่มีป้ายเขียนบอกเรื่องราวตามที่สมควรได้เรียนรู้ ไม่ได้จัดทำ เอกสารเพื่อการมาเรียนรู้ ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการมาเรียนรู้ ทำให้เกิดเป็นผลเสียต่อทรัพยากร ท่องเที่ยว

นอกจากนี้ปัญหาการศึกษาไทยทัศนะ Constructionism กับการเรียนการสอน ปัญหาการเรียนการสอนที่ทำให้เด็กไม่มีความสุขในการเรียนถูกถ่ายทอดออกมา ได้แก่ สภาพการเรียนการสอนที่ น่าเบื่อหน่าย นักเรียนต้องการให้ครูมีเทคนิคการสอนที่สนุก (KMUTT. ออนไลน์) ปัญหาการใช้ภาษาไทย ที่เกิดจากนักเรียน ได้แก่ การใช้ภาษาไทยที่เกิดจากอินเทอร์เน็ต ในโซเชียลเน็ตเวิร์ค คือการกร่อนคำ และการสร้างคำใหม่ให้มีความหมายแปลกไปจากเดิม ตัวอย่าง ดังนี้ สวัสดิ เป็น ดีครับ ดีคะ ไซ้ใหม่ เป็น ซิมิ ไทรด์พ์ เป็น ทอสับ กิน เป็น กิง คำเหล่านี้ถูกคิดขึ้นและใช้กันอย่างแพร่หลาย โดยเหตุผลเพื่อให้ดู เป็นคำน่ารัก และเขียนง่าย ปัญหาการใช้ภาษาไทย หากไม่ได้รับการแก้ไข ภาษาไทยซึ่งเป็นเอกลักษณ์ ของชาติไทยอาจเสียหายจนเกินแก้ไข (น้ำฝน ทะกลกกิจ. 2557) ปัญหาการพัฒนาคุณภาพในการจัด การศึกษา ผลการประเมินด้านมาตรฐานผู้เรียนพบว่ามาตรฐานที่ได้คะแนนต่ำกว่า 50% ซึ่งหมายถึง ควร ปรับปรุง คือ มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์คิดมีวิจารณญาณ (สำนักงาน รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2548) ในการเรียนการสอนจะต้องเน้นให้ผู้เรียนมี ความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล สามารถสื่อสารโดยการพูดหรือเขียนตามความคิดของตนเอง ความคิดสร้างสรรค์สามารถสื่อได้ 2 ทาง คือ ทางการพูดและการเขียน โดยการเขียนสามารถแสดงได้มากกว่า คือแสดงออกได้ในทุกโอกาสและ ทุกสถานที่

แนวทางในการแก้ปัญหาจะต้องมีการบริหารจัดการให้แหล่งท่องเที่ยวเป็นแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และทำให้ผู้เรียนถ่ายถอดออกมาเป็นการเขียนซึ่งเป็นการถ่ายทอดจินตนาการจากการสังเกต การฟัง จึงต้องพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวให้เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขึ้นมาใช้สำหรับโรงเรียน การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นแนวทางหนึ่งในการใช้ทรัพยากรจากแหล่งท่องเที่ยวมาเป็นแหล่งการเรียนรู้ให้กับโรงเรียน โดยทรัพยากรท่องเที่ยวต้องจัดระบบให้เหมาะสมโดยประสานสัมพันธ์กับโรงเรียน การวิจัยครั้งนี้เป็นการค้นหารูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวให้เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อจะเป็นรูปแบบในการจัดการศึกษาที่มีการจัดโครงสร้างการบริหารหลักสูตรเพื่อการบูรณาการทรัพยากรท่องเที่ยวกับสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลาง เพื่อออกแบบการเรียนรู้ในการใช้ทรัพยากรท่องเที่ยว และการบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวสนับสนุนการเรียนรู้ โดยคาดหวังว่ารูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวให้เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จะเป็นประโยชน์กับสถานศึกษาไปใช้จัดการเรียนรู้หรือจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดให้ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา ทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นทรัพยากรที่มีอยู่ทั่วประเทศไทย สามารถนำมาใช้เป็นสื่อที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่ผู้บริหารการศึกษาสามารถนำมาจัดเป็นหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่นได้ ดังนั้นการนำทรัพยากรท่องเที่ยวมาเป็นแหล่งเรียนรู้ในกลุ่มสาระวิชาต่างได้หลากหลายวิชานั้น นับได้ว่าเป็นการใช้ทรัพยากรได้อย่างรู้คุณค่า ครูมีอิสระคล่องตัวในการตัดสินใจที่จะนำผู้เรียนออกไปศึกษายังแหล่งเรียนรู้ที่อยู่นอกโรงเรียน กอรปกับเด็กมีปัญหาด้านการเขียน และขาดแรงจูงใจในการเรียน การนำทรัพยากรท่องเที่ยวมาจัดประสบการณ์ให้กับนักเรียนเป็นการส่งเสริมความสามารถตั้งแต่ความพร้อมในการเขียน การสังเกต การจดบันทึกเหตุการณ์ การสะสมข้อมูล การปรับปรุงการเขียน ไปจนถึงความประณีตในการใช้ภาษา เพื่อนำมาถ่ายทอดในรูปแบบของการเขียน และสามารถเข้าใจในการนำความรู้จากสาระต่างๆ มาบูรณาการให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาตนเอง ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในในกลุ่มสาระวิชาอื่นๆ ต่อไปได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. วิเคราะห์สภาพการบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวของหน่วยงานท่องเที่ยวเกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. กำหนดรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. ประเมินรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งการดำเนินการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์สภาพการบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวของหน่วยงานท่องเที่ยวเกี่ยวกับการจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. การกำหนดรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. การศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. การประเมินรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพการบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวของหน่วยงานท่องเที่ยวเกี่ยวกับการจัดการแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การวิเคราะห์สภาพการบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวของหน่วยงานท่องเที่ยวเกี่ยวกับการจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดประเด็นเพื่อใช้ในการประชุมกลุ่ม วิเคราะห์เป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. วิเคราะห์สภาพการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวจากเอกสารการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยว และการสัมภาษณ์ตัวแทนแหล่งท่องเที่ยว โดยกำหนดประเภทของทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และที่จัดสภาพเป็นธรรมชาติ ที่มีระบบการบริหารจัดการอยู่แล้วโดยผู้รับผิดชอบดูแล กำหนดกรอบในการวิเคราะห์ 2 กรอบ ได้แก่ นโยบายของทรัพยากรท่องเที่ยว และระบบบริหารของทรัพยากรท่องเที่ยว

2. การวิเคราะห์สภาพการบริหารจัดการแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน วิเคราะห์จากเอกสารและการสัมภาษณ์ โดยกำหนดกรอบวิเคราะห์รวม 6 กรอบ ได้แก่ นโยบายของโรงเรียนกับแหล่งท่องเที่ยว การจัดการแหล่งเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียน ระบบบริหารของโรงเรียน เอกสารประกอบการบริหาร การวัดและประเมินผล

ตอนที่ 2 การกำหนดรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การกำหนดรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา 7 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว 5 คน รวม 12 คน วิธีการโดยการประชุมกลุ่ม เพื่อกำหนดรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 3 การศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นครูและนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จากสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลุ่มตัวอย่าง เป็นครูและนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจากสถานศึกษาสังกัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Sample Random Sampling) มา 1 โรงเรียน และสุ่มนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ชั้นที่ 1-3 ชั้นละ 10 คน รวมได้ 30 คน ครูเลือกมาจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นแหล่งการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ละ 1 คน รวม 5 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ความคิดเห็นต่อคุณค่าของรูปแบบ
2. ความสามารถในการเขียน

ตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การประเมินรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากผู้ใช้ทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นแหล่งเรียนรู้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เคยใช้ทรัพยากรท่องเที่ยวธรรมชาติเป็นแหล่งเรียนรู้

กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในสถานศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่เคยใช้ทรัพยากรท่องเที่ยวธรรมชาติเป็นแหล่งเรียนรู้ 12 โรงเรียน เลือกผู้บริหาร 12 คน และครูผู้สอนสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามขนาดของโรงเรียนแต่ละขนาดทั้งหมด 4 ขนาด ได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนละ 15 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนละ 10 คน โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนละ 8 คน โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนละ 3 คน รวมผู้บริหาร 12 คน และครูผู้สอนจากทุกโรงเรียน 113 คน รวม 125 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ความเป็นไปได้ของรูปแบบ
2. ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ

นิยามศัพท์เฉพาะ

รูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวให้เป็นที่ศึกษาของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาสามารถใช้แหล่งท่องเที่ยวเป็นแหล่งการเรียนรู้โดยการบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้เกิดประโยชน์ตามความมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งประกอบด้วย 5 หลักการ ดังนี้ 1) นโยบายของการบริหารทั้งแหล่งท่องเที่ยวและสถานศึกษา 2) การประสานงานระหว่างโรงเรียนกับแหล่งท่องเที่ยว 3) การเตรียมการของโรงเรียนและแหล่งท่องเที่ยว 4) การใช้แหล่งเรียนรู้จากทรัพยากรท่องเที่ยว และ 5) การประเมินผลการเขียน

ประสิทธิผลของรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ผลของการใช้ทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน เรียนรู้จากแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย

1. ความคิดเห็นต่อคุณค่าของรูปแบบของการบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การรับรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของการใช้รูปแบบของการบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของครูและนักเรียน หมายถึง ครูคิดเห็นว่าการเรียนรู้จากแหล่งท่องเที่ยวทำให้นักเรียนมีความคิดในเรื่องการ

อนุรักษัรรมชาติ สร้างสำนึกให้นักเรียนรักสิ่งแวดล้อม ได้รับประสบการณ์ที่มีคุณค่า เป็นการสอนแบบบูรณาการได้ดี เด็กมีความสุขและมีความสุข ได้เทคนิควิธีการสอนจากการเรียนรู้ ณ แหล่งท่องเที่ยว และรับรู้ถึงความเป็นไปได้ และนักเรียนคิดเห็นว่าเป็นตนเอง ได้มาเรียนรู้ ณ แหล่งท่องเที่ยวทำให้มีความมุ่งมั่นในการทำงาน การให้ความรู้ของวิทยากร การร่วมกิจกรรมด้วยความเต็มใจ ทำให้จดจำได้ดี

2. ความสามารถในการเขียน หมายถึง การนำเสนอความคิดเห็นของผู้เรียนโดยการเขียนให้ผู้อื่นเข้าใจในเรื่องราวต่างๆ โดยใช้ภาษาที่ถูกต้องตามหลักภาษาไทย และเสนอแนวคิดที่ได้จากการศึกษาจากทรัพยากรท่องเที่ยว โดยจัดการวัดระดับความสามารถใน 6 ด้าน ดังนี้ 1) องค์ประกอบ 2) เนื้อหา 3) ความคิดสร้างสรรค์ 4) การใช้ภาษา 5) อักษรวิธี และ 6) ลายมือสะอาด

การประเมินรูปแบบ หมายถึง การพิจารณาความเหมาะสม และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. ความเป็นไปได้ของรูปแบบ หมายถึง การพิจารณาว่ารูปแบบสามารถนำไปใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาได้ตามความมุ่งหมายของการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลาง และสามารถเสริมประสบการณ์ทักษะชีวิตให้แก่ผู้เรียนได้

2. ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ หมายถึง การนำรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปใช้ในสถานศึกษาได้ ในด้านการจัดการเรียนการสอน และเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ ดังนี้

1. ได้รูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน
2. เป็นข้อมูลในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา
3. เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวให้เพิ่มความหลากหลายของการท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สรุปความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา และนวัตกรรมรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอบเขตของการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย